

ня при складанні індивідуального навчального плану, керівництво навчальними проектами, перевірка поточних завдань тощо. Він управляє навчальними групами взаємодії, допомагає студентам у їх професійному становленні. Взаємодія викладача і студента, як правило, здійснюється в асинхронному режимі в зручний для такої роботи час.

Дистанційна освіта розширює і оновлює роль викладача, який повинен володіти як сучасними знаннями з предмета, так і методами і засобами організації і проведення дистанційного навчання, специфіка якого вимагає забезпечення покращення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації викладачів, психологів і тьюторів, які супроводжують процес.

and similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetman Ky

кафедра фінансів

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН З ОБМЕЖЕНИМ БЮДЖЕТОМ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

У сучасних умовах методика викладання економічних дисциплін вимагає значних змін, вона повинна складатись із поєднання традиційної класичної методики з окремими активними методами, що можна було б застосувати для тієї чи іншої дисципліни. Особливо необхідно звернути увагу на процес викладання дисциплін з обмеженим бюджетом навчального часу, тобто дисциплін, обсяг яких за темами значно перевищує запланований навчальний час відведений на їх вивчення. Для таких дисциплін дуже важливим буде чітке визначення сукупності прийомів і методів при їх викладанні.

Серед першочергових — **складання оптимального плану проведення лекційних та семінарських занять**. Лекційний матеріал повинен базуватись на розгляді проблемних питань і питань, що потребують окремого пояснення викладача, а решта матеріалу повинна надаватись студентам у паперовому або електронному вигляді після лекції або шляхом посилання на доступну (за наявності) навчально-методичну літературу, що містить вичерпну інформацію, вказуючи джерело та сторінки. Для семінарських занять важливим буде виділення окремих тем і питань, що

складають «кістяк» дисципліни та є особливо важливими для першочергового їх розгляду. В ідеалі має бути розглянуто максимальна більша кількість тем. Питання, що не були розглянуті, виносяться на самостійне опрацювання студентом.

Наступним — **використання психологічного стану академічних груп**. Необхідно постійно спиратись на «активну» до навчального процесу частину студентів академічної групи. Причому через них постійно намагатись долучити якомога більшу частину серед «нейтральної» та «пасивної» частини студентів академічної групи, використовуючи різноманітні методи, такі як: заохочення, бонуси, «знижки» тощо. У зв'язку з цим викладачу необхідно велике значення приділити **мотивації** навчального процесу. Вміти активно **маніпулювати** академічною групою, але самому уникати маніпуляцій з боку студентів.

Велике значення викладачу при проведенні семінарських, а іноді і лекційних занять слід приділити **активним методам навчання**. Ефективним при викладанні лекційного матеріалу є використання елементів дискусії, що може ефективно загострити увагу студентів на проблемних питаннях теми. Семінарське заняття повинно стати симбіозом між традиційними класичними методами викладання та використання всього спектру активних методів: **дискусій, обговорення конкретних ситуацій, мозковий штурм та діалектичні ігри, роботи в малих групах, кейс-методу** тощо. Вибір методу має бути ситуативним, що допоможе активізувати більшу частину академічної групи. Семінарське заняття повинно проходити як дискусія з конкретної теми, що органічно доповнюється відповідями студентів, презентацією їх доповідей, проведенням оперативного контролю знань, роботою в малих групах.

Дуже важливе значення при викладанні дисциплін з обмеженим бюджетом навчального часу має **використання засобів наочності**, як для лекційних занять, так і семінарських. Це дасть можливість значно скоротити час на викладання окремих питань та поліпшить засвоєння матеріалу.

Неоціненне значення для ефективного навчального процесу має **постійний двосторонній зв'язок із викладачем**. Найкращою його формою є **Інтернет-сайт дисципліни**. Через нього викладач може в будь-який момент часу надавати термінову інформацію студентам, пропонувати в електронному вигляді корисні матеріали для вивчення дисципліни (у т.ч. лекційний матеріал), отримувати певні види робіт студентів тощо. Викладач сам регулює інформацію, що викладається на сайті.

Також треба приділити увагу **самостійній роботі студента**. Вона обов'язково має бути керована з боку викладача, що дає гарантію правильного засвоєння матеріалів дисципліни (за бажання студента).

Саме використання перерахованих та інших прийомів і методів дають можливість ефективного викладання дисциплін з обмеженим бюджетом навчального часу з максимальною якістю та мінімальними втратами. Ці прийоми і методи було апробовано на дисциплінах «Міжнародні фінансові організації», «Фінанси».

*І. Й. Малий, д-р екон. наук, проф.,
кафедра політичної економії
обліково-економічних факультетів*

ПОДОЛАННЯ РУТИН ТА РЕДУКЦІЯ ЗМІСТУ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ПРИ ПІДГОТОВЦІ ЕКОНОМІСТІВ

Розвиток сучасної цивілізації характеризується виникненням низки проблем (глобалізація, забруднення навколишнього середовища і порушення екологічної рівноваги, епідемії, бідність, фінансові кризи тощо), ефективні рецепти вирішення яких світова суспільна наука не в змозі запропонувати. Усвідомлюючи кризу суспільства і економічної науки зарубіжні вчені ведуть активну наукову розробку нових парадигм розвитку економіки. На відміну від високорозвинених країн економічна і політична системи України знаходяться на стадії свого перманентного, спонтанного та біфуркаційного становлення, тому гостро постає перед науково-педагогічною спільнотою України проблема формування наукового уявлення про дійсні мотиваційні цінності, тенденції та закономірності суспільного прогресу. В даному контексті особлива роль відводиться економістам-науковцям, так як економіка складає на сьогодні наріжний камінь розвитку кожної країни.

Економічна наука і освіта, як єдиний симбіоз, є визначальним чинником інноваційного розвитку, тому лише постійне впровадження в навчальний процес через зміст підручників нових економічних поглядів (парадигм) повинно сьогодні стати правилом, а не винятком. Щоб цього досягти, на наш погляд, необхідно, в